بیست و چوار کاتژمێر لەژیانی ژنێکدا.. ئاکۆ عەبدوڵڵا

لەساڵانی هەشتاکانەوە شەیدای کورتە ڕۆمانە وەرگێڕدراوەکانی شتێفان تسڤایگی شاعیر و نووسەر و وەرگێڕ و شانۆنووسی نەمساییم کە ئەوسا لەچەندان خانە بۆ زمانی عەرەبی وەردەگێڕدران. هەر کات دەستم پێیان دەگەیشت بەهەڵپەوە دەمخوێندنەوە، لەوانە (نامەیەك لەژنێکی نەناسراو)، (ئامۆك) ، (بازنەیەك لەسەر دەریاچەی جنێف)، (شەترەنج)، (شلەژانی هەستەکان) و (بیست و چوار کاتژمێر لەژیانی ژنێکدا)… ئەوە جگە لەکتێبەکانی دیکەی لەوانە (بەلزاك) و (بونتیاتنەرانی جیهان). بەهزاد حەوێزی ئەو کورتە ڕۆمانەی دوایی لەزمانی عەرەبی بۆ زمانی کوردی وەرگێڕا و ساڵی 2023 بەتیراژی 500 دانە لەچاپخانەی وەزارەتی ڕۆشنبیری بڵاویکردۆتەوە. پێشتر تسڤایگ ساڵی 1927 بەزمانی ئەڵمانی بڵاویکردبۆوە. هاوشێوەی زۆر ڕۆمانی دیکەشی تێیدا ڕاشکاوانە ڕەخنەی لەنەریتی بۆرجوازی ئەوسای کۆمەڵگەی ئەوروپی (چینەکەی خۆی) گرتووە. هەروەها وەك هەموو ڕۆمانەکانی دیکەی تێیدا زۆر بەپوختی چۆتە ناخی کارەکتەرەکانی و بارودۆخی ئەو ساتەی تێیدان، شیکردۆتەوە.

سەرەتا لەو ڕۆمانە دەبینین چیرۆکخوێن پیاوێکە وەك زۆر پاڵەوانی دیکەی ڕۆمانەکانی نووسەر، بەمەبەستی کات بەسەربردن گەشتی کردووە و لەکەناراوەکانی (ریڤیێرا) لایداوە. لەوێدا لەگەڵ کەسانی هاوچینی (بۆرجوازی) کە دوو هاوسەری ئەڵمانی و دوو هاوسەری ئیتاڵی و کەسێکی دانیمارکی و ژنێکی ئینگلیزین، لەهوتێلێکی رازاوە نیشتەجێن. لەسەر مێزی نانخواردنیش بەیەکتری دەگەن و قسە دەکەن. دواتر گەنجێکی فەرەنسی کێشندە لەوێ لادەدات. هەر ئەو ڕۆژە لەگەڵ دوو کچی پیاوێکی قەڵەوی دەوڵەمەند یاری تێنس دەکات کە تەمەنیان 12 ساڵ و 16 ساڵە. دواتر لەگەڵ خاتوو (هنرییت) ی دایکییان، قسە دەکات. ڕۆژی دواتریش بەیەکەوە ڕادەکەن. ئەو هەواڵە ئارامی شوێنەکە دەهەژێنێ. ئامادەبووان لەسەر مێزی خوان لێکدانەوەی بۆ دەکەن و بەناپاك لەقەڵەمی دەدەن. تەنانەت گومانی ئەوەش دەکەن خاتوو هنرییت پێشتر پلانی ئەو راکردنەی دانابێت، بەڵام لەناویاندا چیرۆکخوێن بۆچوونی پێچەوانە دەخاتەڕوو. داکۆکیش لەو کارەی ئەو دەکات. بەوەش گفتوگۆکە بەرەو توندی دەچێت. وەك چیرۆکخوێن لەلاپەڕە 21 ئەو چاپە کوردییە بەو جۆرە باسی دەکات (جا لەبێبەختیانا بۆ دژایەتی و بەگژاچوونەوەی من لەوە زیاتر چیدیکەیان چاکتر چنگ

نەکەوت گوایە کەسی رەبەن ئەو بەتەنیا تاکە کەسێکە ئەو هەڵوێستەی من وەرگرێ و لەمیانەی سەرکێشییە سێکسییە ئاسان و بەسەرچووەکانی پیاوێکی بۆ ژن، حوکم بەسەر ویژدانی مێینە بدات) . هاوکات ژنە ئینگلیزەکە کێ خاتوو (س)ی ناوێ بەهانای چیرۆکخوێن دێت و لێناگەڕێت ئەنجامی گفتوگۆکە بەشەڕ بگات. ئەو کە زیاتر گوێی دەگرت و کەمتر دەدوا بەسەنگینی خۆی جلەوەکە دەگرێت و داوا دەکات لەسەرخۆبن.

دواتر وەك لە لەلاپەڕە 25 دەبینین بەو جۆرە لەچیرۆکخوێن دەپرسێ (هەروەك تێگەیشتبم، تۆ پێت وایە خاتوو (هنرییت) یا هەر ئافرەتێکی دیکە دەتوانێ بەبێ پلان و مشوری پێشوەختە، خۆ بخاتە ناو سەرەڕۆییەکی ئاوا چاوەڕوان نەکراو، پێشت وایە ناکرێ ئافرەتێکی ئاوها جۆرێ لەو رەفتار و هەڵسوکەوتە بنوێنێ، کە بەر لە سعاتێك لای مەحاڵ بووە). ئەویش لەوەڵامدا دەڵێ (بەڵێ). ئینجا لەلاپەڕە 28 بەو جۆرە چیرۆکخوێن لەبەرامبەر ئەوان شیکاری کارەکەی هنرییت دەکات (ئەو تەنیا ئاشقێکی مەزنە، من پێش ئەوەی بەو شتە بزانم، ئەو لەلای من تەنیا ئافرەتێکی زەعیفەی ئاسایی بوو، ڕێزم هەیە بۆی، چونکە بەدوای خواست و ویستە ئازاکەی خۆی کەوت).

دواتر ئەو روانینە جیاوازەی چیرۆکخوێن وەها لەخاتوو (س) دەکات داوای لێبکات گوێی بۆ رادێرێ تاکو راستگۆیانەی چیرۆکی خۆی بۆ بگێڕێتەوە کە 24 ساڵ لەمەوبەر روویداوە. چیرۆکی بیست و چوار کاتژمێری تەواو جیاواز لەژیاندا. کە ئەوسا تەمەنی 42 ساڵ بوو. دوو ساڵ بوو هاوسەرە دەوڵەمەندەکەی مرد بوو. دوو کوڕەکەشی خەریکی ژیانی خۆیان بوون. ئیتر لێرەوە کێشەی هنرییت لەڕۆمانەکە نامێنێ و دەبێتە بەسەرهاتی خاتوو (س) لەو بیست و چوار کاتژمێرەیدا، بەوەش لایەنە هونەرییەکەی ڕۆمانەکەی یەکجار نایاب بووە.

پوختەی گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەی خاتوو (س) بەو جۆرەیە: دوای مردنی هاوسەرەکەی بۆ خەمڕەوێنی بەردەوام لەو شار بۆ ئەو شار دەچوو و لەهۆتێلەکان دەماوە، تا شەوێك لەقومارخانەیەکی مۆنتی کارلۆ گەنجێکی کێشندەی 24 ساڵان دەبینێ کە لەئارستۆکراتییە پۆلۆنییەکان بوو بۆ کاری دپلۆماسی خەریك بوو، بەڵام ئالودەی قومارکردن بوو. دوای ئەوەی پارەیەکی زۆر دەدۆڕێنێ و دڵتەنگانە دەردەچێت و لەژێر بارانی بەلێزمە لەسەر کورسییەکی پارکێك دادەنیشێ و بیردەکاتەوە. خاتوو (س) وەهای بەخەیاڵی دادێت ئەگەر فریای نەکەوێت ئەو کوڕە خۆی دەکوژێت، بۆیە لێی نزیك دەکەوێتەوە و هەوڵی لەگەڵ دەدات. هەر ئەو شەوە بەرەو هوتێلێکی هەرزان بەهای دەبات و پارەشی پێدەدات، لەبەرامبەردا کوڕە بێهیواکە وەها دەزانێت ئەو ژنە بۆ پارە دوای کەوتووە کەچی خاتوو (س) دڵنیای دەکاتەوە تەنیا مەبەستی

رزگارکردنی ئەوە. کاتێکیش دەیەوێت زۆر لەکوڕەکە بکات بچێتە ناو هوتێلەکە، کوڕە دەستی دەگرێت و لەگەڵ خۆی دەیباتە سەرەوە. ئینجا بەیەکەوە دەخەون. ڕۆژی دواتر کە بەلای خاتوو (س) زۆر نامۆ دەبێت و هەستیش بەشەرمەزاری دەکات. لەگەڵ کوڕەکە دەردەچن و ناچاریشی دەکات پەیمان بدات جارێکی دیکە قومار نەکات. ئەویش لەکڵێسە بەڵێن دەدات. ئەوسا خاتوو (س) پارەی گەڕانەوە و پارەی زێڕە دزراوەکەشی پێدەدات کە وەك بارمتە داینابوون. دوای لەیەکتر جیابوونەوە کوڕەکە بڕیاربوو بەرەو وێستگەی شەمەندەفەر بڕوات. خاتوو (س) یش دووچاری بارێکی خراپی دەروونی دەبێت کە خۆشی لەخۆی ناگات، هەرچەندە بەگوێرەی گێڕانەوەکانی دەیەوێت چیڕۆکخوێن دڵنیا بکاتەوە هەرگیز مەبەستی داڕێژتنی پێوەندی نەبوو لەگەڵ ئەو کوڕە نامۆیە، بەڵام دڵی پێوەی پەیوەست ببوو. وەك لەپەلاپەڕە 130 بەو جۆرە دەبینین (هەوڵم دا بەروونی بیر لە هۆیەکانی راکردن لە هەوەسی شێتیی ئازاربەخش و کوشندە بکەمەوە، هەوەسی تووڕەیی، پەشیمانی، نائومێدی). دواتر لەناو ئەو پەستییەی تێیکەوتبوو کاتێك کە شەوی دواتر دەچێتەوە قومارخانەکە، دەبێت کوڕەکە پەیمانی شکاندووە و لەناو ئاپۆڕەی خەڵکی خەریکی رۆلێتە.

ئەوە بەسەرهاتی بیست و چوار کاتژمێری جیاوازی ژیانی بوو.. بۆیە خاتوون لەشوێنی ئەودا هەر ئەو شەوە وێستگە بەوێستگە، شەمەندەفەر دەبڕێ تا دەگاتە شاری لەندەن و لەماڵی کوڕێکی لادەدات. لەلاپەڕە 147 بەو جۆرە دۆخی دوای ئەو رووداوەی دەربڕیوە: (خانەوادەکەم بۆ من نیگەران بوون، هەروەك چۆن بۆ نەخۆش نیگەرانن، وەلێ سۆز و خۆشەویستییان ئازاریان سەختتر، بەسۆزتر دەکردم، من شەرم دایدەگرتم، شەرمم لەڕێزگرتنیان دەکرد، لە سۆز و لوتفیان، دەبوایەش بەردەوام چاودێری خۆمم کردبا لەهێکڕا لەبەردەمیانا هاوارم کردبا، کە من ناپاکیم لەگەڵ هەر هەموویان کردووە، لەبیرم کردوون و بەهۆی هەوەسێکی شێتانە و نەفامانە ماوەیەك بەجێم هێشتوون).

لەلاپەڕە 149 هۆکاری گێڕانەوەی ئەو بەسەرهاتی بیست و چوار کاتژمێرەی بۆ چیڕۆکخوێن بەو جۆرە باس دەکات (ئێستاکەش تێدەگەی، لەبەرچی لەهێکڕا بڕیارم دا ئەو چیڕۆکەت بۆ بگێڕمەوە، لەکاتێکدا تۆ داکۆکی و بەرگریت لەخاتوو (هنرییت) دەکرد و بەهەموو دڵ و دەروونتەوە لەگەڵ ئەو بیرۆکەیە بووی کە بیست و چوار سعات دەتوانن سەرتاپای ژیانی ژنێك بگۆڕن، هەستم کرد ئەو وشانە من دەگرنەوە، منیش سوپاسگوزاری تۆ بووم، چونکە من – بۆ یەکەمجار- هەستم بەبوونی کەسێك کرد هاوڕامە).

دوای کۆتایی گێڕانەوەکە خاتوو (س) ماڵئاوایی لێدەکات و هیوای

گەشتێکی خۆشیشی بۆ دەخوازێ، چیرۆکخوێنیش لەلاپەڕەی کۆتایی، (لاپەڕە151) بەو جۆرە بەباسەکە تەواودەکات (ئایا ئەوە ڕەنگدانەوەی تاسە و خولیایەکی دامرکاو و کوژاوە بوو؟ ئایا ئەوە ئەو نیگەرانی و پەشێویە بوو، کە لەناکاو ڕوومەتەکانی بە سوورێکی بێئۆقرە ڕەنگ ڕێژکرد و تا پرچە سپیەکەی هەڵدەکشا؟ ئەو لێرەکانە چەشنی کچێکە، بەئابڕوو و حەیاوە نیگەرانە لە بیرەوەریەك و شەرمبارە لەدانپیانانی. من، بەدەست خۆم نەبوو، ئەو سەربردەیە کاری تێکردم و هەستم بە حەز و ئارەزوویەکی بەجۆش و خرۆش کرد بۆ ئەوەی بە وشەیەك ڕێز و سوپاسگوزاری خۆمی بۆ دەرببڕم، وەلێ دەنگ لە گەرووما خنکا، بەتاو و تینەوەش چەمیمەوە و بەحورمەتەوە دەستە سیس و بنۆسەکەیم ماچ کرد، ئەو دەستەی هەروەك گەڵای پاییزە تۆزێك هەڵدەلەرزی).

ئاکۆ عەبدوڵڵا